

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Historia teatru i dramatu (XVIII wiek)

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Wiedza o teatrze Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Antropologii i Kulturoznawstwa Poziom studiów studia pierwszego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2023/24 Kod zajęć 20WOTS.18K.12640.23 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe
Koordynator zajęć	Magdalena Rewerenda, Tomasz Kowalski	
Prowadzący zajęcia	Tomasz Kowalski	
Okres Semestr 4	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia - Wykład: 30, Egzamin; w tym zajęcia zdalne: - Wykład synchroniczny: 30 - Ćwiczenia: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 5

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	zapoznanie osób studiujących z kluczowymi zagadnieniami i faktami z zakresu historii teatru europejskiego w XVIII wieku (wraz z ich historycznymi, estetycznymi i społeczno-politycznymi uwarunkowaniami) oraz podstawowymi metodami ich badania
C2	zapoznanie osób studiujących z najważniejszymi dziełami XVIII-wiecznej dramaturgii europejskiej (z uwzględnieniem jej różnych odmian gatunkowych) oraz rozwinięcie umiejętności ich analizy i interpretacji
C3	omówienie podstawowych źródeł (tekstowych, ikonograficznych, archeologicznych etc.) dotyczących historii teatru XVIII wieku oraz ćwiczenie umiejętności ich krytycznej analizy
C4	przedstawienie biografii i dokonań najważniejszych twórców teatralnych tego okresu

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	zna i rozumie kluczowe zjawiska z zakresu historii teatru XVIII wieku, reprezentatywne dla tego okresu formy dramatyczne (i ich przykłady) oraz różnorodne uwarunkowania wpływające na sposób ich inscenizowania, jak również podstawowe metody ich badania, analizy i interpretacji oraz stosowną terminologię; zna dokonania najwybitniejszych twórców teatralnych tego okresu i rozumie ich znaczenie	WOT_K1_W01, WOT_K1_W03	Egzamin ustny
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi rozpoznawać różne rodzaje przestrzeni teatralnych i konwencji scenicznych charakterystycznych dla XVIII-wiecznego teatru oraz najważniejsze formy i gatunki dramatyczne tego okresu, jak również dokonywać ich analizy i interpretacji z wykorzystaniem kontekstów literackich, historycznych i społeczno-politycznych	WOT_K1_U03, WOT_K1_U04	Egzamin ustny, Kolokwium pisemne
U2	potrafi wykorzystać wiedzę i umiejętności do samodzielnego wykonywania złożonych zadań z zakresu historii teatru i dramatu XVIII wieku, wymagających kontekstowych odwołań do podstawowej wiedzy z zakresu pokrewnych dyscyplin nauk humanistycznych	WOT_K1_U01, WOT_K1_U03	Egzamin ustny
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	jest gotowy/a do krytycznej oceny odbieranych treści (m.in. tekstów źródłowych) oraz uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych (na podstawie problematyki z zakresu historii teatru XVIII wieku)	WOT_K1_K01	Egzamin ustny, Kolokwium pisemne

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Teatr XVIII wieku wobec głównych nurtów estetyczno-literackich epoki.	W1, U1, U2, K1	Wykład, Wykład synchroniczny
2.	Wybrane przemiany społeczno-polityczne w XVIII wieku i ich wpływ na kształt życia teatralnego oraz dramaturgii.	W1, U1, U2, K1	Wykład, Wykład synchroniczny
3.	Kształtowanie się idei i powstawanie teatrów narodowych (na przykładach wybranych krajów).	W1, U1, U2, K1	Wykład, Wykład synchroniczny
4.	Sztuka aktorska w teatrze XVIII-wiecznym (na wybranych przykładach tekstów teoretycznych oraz biografii aktorskich).	W1, U1, U2, K1	Wykład, Wykład synchroniczny
5.	Życie teatralne w Anglii w XVIII wieku – główne miejsca, nurty i twórcy.	W1, U1, U2, K1	Wykład, Wykład synchroniczny
6.	Program reformy teatralnej Lessinga na tle teatru niemieckiego XVIII wieku.	W1, U1, U2, K1	Wykład, Wykład synchroniczny
7.	Carlo Goldoni i reforma komedii dell'arte.	W1, U1, U2, K1	Wykład, Wykład synchroniczny
8.	Myśl teatralna Denisa Diderota (Paradoks o aktorze, Rozmowy o „Synu naturalnym”)	W1, U1, U2, K1	Wykład, Wykład synchroniczny
9.	Omówienie i analiza wybranych tekstów źródłowych; omówienie wybranych tekstów dramatycznych przynależących do kluczowych dla XVIII wieku gatunków i ich odmian (dramat mieszczański, komedia łąza, komedia poważna, tragedia domowa, opera balladowa etc.)	W1, U1, U2, K1	Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny
Ćwiczenia	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda aktywizująca - konstruowanie "map myśli", Praca w grupach

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	W zakres zagadnień, których znajomość jest wymagana podczas egzaminu, wchodzi treści omawiane zarówno na wykładzie, jak na ćwiczeniach. Kryteria oceniania: • bardzo dobry (bdb; 5,0) – bardzo dobry poziom merytoryczny wiedzy dotyczącej najważniejszych zjawisk z zakresu historii teatru i dramatu XVIII wieku (popartej bardzo dobrą znajomością kontekstów, dramatów i literatury przedmiotowej) i umiejętności prezentowanych w odpowiedziach udzielanych podczas egzaminu; • dobry plus (db+; 4,5) – jak wyżej, ale z możliwymi drobnymi niedociągnięciami i usterkami; • dobry (db; 4,0) – dobry poziom merytoryczny wiedzy dotyczącej najważniejszych zjawisk z zakresu historii teatru i dramatu XVIII wieku (popartej dobrą znajomością kontekstów, dramatów i literatury przedmiotowej) i umiejętności prezentowanych w odpowiedziach udzielanych podczas egzaminu (możliwy szerszy zakres niedociągnięć); • dostateczny plus (dst+; 3,5) – zadowalający poziom merytoryczny wiedzy dotyczącej najważniejszych zjawisk z zakresu historii teatru i dramatu XVIII wieku oraz umiejętności prezentowanych podczas kolokwium/egzaminu; pojawiające się sporadyczne, ale istotne błędy wynikające ze słabszego opanowania wiedzy dotyczącej omawianych zagadnień i istotnych kontekstów, niepełnej znajomości dramatów i literatury przedmiotowej; • dostateczny (dst; 3,0) – jak wyżej, przy czym istotne błędy wynikające ze słabej wiedzy dotyczącej najważniejszych zjawisk z zakresu historii teatru i dramatu XVIII wieku lub częściowego opanowania umiejętności pojawiają się podczas egzaminu w większej liczbie; • niedostateczny (ndst; 2,0) – niewystarczający poziom merytoryczny wiedzy dotyczącej najważniejszych zjawisk z zakresu historii teatru i dramatu XVIII wieku i niezadowalająca jakość umiejętności prezentowanych podczas egzaminu; obecność rażących błędów, niewystarczająca znajomość literatury przedmiotowej, kontekstów i dramatów.
Ćwiczenia	Zaliczenie ćwiczeń następuje na podstawie kolokwium pisemnego (obejmującego zagadnienia związane ze znajomością treści wymaganych tekstów dramatycznych, umiejętnościami ich analizowania i interpretowania oraz znajomością analizowanych źródeł) i jest warunkiem koniecznym przystąpienia do egzaminu. Obecność na ćwiczeniach jest obowiązkowa, dopuszcza się dwie nieusprawiedliwione nieobecności (4 godziny zajęć). Usprawiedliwione nieobecności przekraczające ten limit należy odrobić w formie ustalonej z osobą prowadzącą zajęcia, jednak poza szczególnymi przypadkami losowymi (za zgodą dziekana) osoby, które opuszczą więcej niż 10 godzin zajęć, nie uzyskają zaliczenia. – Kryteria oceniania: • bardzo dobry (bdb; 5,0) – bardzo dobry poziom merytoryczny wiedzy dotyczącej najważniejszych zjawisk z zakresu historii teatru i dramatu XVIII wieku (popartej bardzo dobrą znajomością kontekstów, dramatów i literatury przedmiotowej) i umiejętności prezentowanych w odpowiedziach udzielanych podczas kolokwium; • dobry plus (db+; 4,5) – jak wyżej, ale z możliwymi drobnymi niedociągnięciami i usterkami; • dobry (db; 4,0) – dobry poziom merytoryczny wiedzy dotyczącej najważniejszych zjawisk z zakresu historii teatru i dramatu XVIII wieku (popartej dobrą znajomością kontekstów, dramatów i literatury przedmiotowej) i umiejętności prezentowanych w odpowiedziach udzielanych podczas kolokwium (możliwy szerszy zakres niedociągnięć); • dostateczny plus (dst+; 3,5) – zadowalający poziom merytoryczny wiedzy dotyczącej najważniejszych zjawisk z zakresu historii teatru i dramatu XVIII wieku oraz umiejętności prezentowanych podczas kolokwium; pojawiające się sporadyczne, ale istotne błędy wynikające ze słabszego opanowania wiedzy dotyczącej omawianych zagadnień i istotnych kontekstów, niepełnej znajomości dramatów i literatury przedmiotowej; • dostateczny (dst; 3,0) – jak wyżej, przy czym istotne błędy wynikające ze słabej wiedzy dotyczącej najważniejszych zjawisk z zakresu historii teatru i dramatu XVIII wieku lub częściowego opanowania umiejętności pojawiają się podczas kolokwium w większej liczbie; • niedostateczny (ndst; 2,0) – niewystarczający poziom merytoryczny wiedzy dotyczącej najważniejszych zjawisk z zakresu historii teatru i dramatu XVIII wieku i niezadowalająca jakość umiejętności prezentowanych podczas kolokwium; obecność rażących błędów, niewystarczająca znajomość literatury przedmiotowej, kontekstów i dramatów.

Literatura

Obowiązkowa

1. Opracowania ogólne: – M. Berthold, Historia teatru, przeł. D. Żmij-Zielińska, Warszawa 1980 (tu rozdział: Epoka mieszczańska, s. 383-457). – Historia teatru, pod red. J. R. Browna, przeł. H. Baltyn-Karpińska, Warszawa 1999 (tu rozdział: P. Holland, M. Patterson, Teatr XVIII wieku, s. 255-298). – A. Nicoll, Dzieje dramatu. Od Ajschylosa do Anouilha, przeł. H. Krzeczowski, W. Niepokólczycki, J. Nowacki, Warszawa 1962 (tu część VI: Wiek oświaty, filozofii i sentymentalizmu, s. 332-384).
2. Opracowania ogólne: – D. Ratajczakowa, Galeria gatunków widowiskowych, teatralnych i dramatycznych, Poznań 2015 (wybrane rozdziały). – D. Ratajczakowa, Teatr i dramat europejski w XVIII wieku, w: teje, W kryształach i w płomieniu. Studia i szkice o dramacie i teatrze, t. 1, Wrocław 2006, s. 305-341. – Teorie dramatyczne Oświecenia francuskiego, przeł. i oprac. E. Rządowska, Wrocław 1958, s. 5-71.
3. Teksty źródłowe: – C. Goldoni, Teatr komediowy, tłum., oprac. oraz wstęp J. Dygul, Gdańsk 2011. – F. Lang, O działaniu scenicznym, tłum. i komentarz Justyna Zaborowska-Musiał, red. naukowa i wstęp B. Judkowiak, Gdańsk 2010. – G.E. Lessing, Dramaturgia hamburska, przeł. i oprac. O. Dobijanka-Witczakowa, Warszawa 1956. – F. Riccoboni, Sztuka teatru, tłum., oprac. oraz wstęp M. Dębowski, Gdańsk 2005.
4. Teksty dramatyczne: – P. de Beaumarchais, Wesele Figara, przeł. T. Boy-Żeleński (wyd. dowolne). – J. Gay, Opera żebracza, przeł. J. Żuławski, Warszawa 1959. – C. Goldoni, Kawiarenka wenecka, w: tegoż, Kawiarenka wenecka. Mirandolina, przeł. Z. Jachimecka, oprac. M. Brahmer, Wrocław 1951 (BN II/69). – A.R. Lesage, Turcaret, czyli finansista, przeł. T. Boy-Żeleński, wstęp i oprac. A. Jakubiszyn, Wrocław 1951 (BN II/68).
5. Teksty dramatyczne (cd.): – G.E. Lessing, Minna von Barnhelm, czyli Żołnierska dola, przeł. H. Zymon-Dębicki, oprac. O. Dobijanka, Wrocław 1958 (BN II/112). – G. Lillo, Kupiec londyński, w: Angielski dramat mieszczański XVIII wieku, przeł. i oprac. G. Sinko, Wrocław 1955 (BN II/95) – P. Marivaux, Igraszki trufi i miłości, przeł. T. Żeleński, [w:] idem, Pułapka miłości. Arlekin w szkółce miłości. Igraszki trufi i miłości, przeł. i oprac. T. Żeleński, Warszawa [b. d. w.], s. 113-174;
6. Teksty dramatyczne (cd.): – F. Schiller, Zbójcy, przeł. F. Konopka, oprac. O. Dobijanka-Witczakowa, Wrocław 1986. – Wolter, Syn marnotrawny, przeł. S. Trembecki, oprac. J. Adamski, Wrocław 1951 (BN II/63).

Dodatkowa

1. Szczegółowe wskazówki zostaną podane na zajęciach.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	30
Ćwiczenia	30
Czytanie wskazanej literatury	45
Przygotowanie do zajęć	10
Przygotowanie do zaliczenia	15
Przygotowanie do egzaminu	15
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 145
Liczba punktów ECTS	ECTS 5

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
WOT_K1_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści oraz uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych
WOT_K1_U01	Absolwent/ka potrafi wykorzystywać zdobytą wiedzę i nabyte umiejętności badawcze, by formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy w obrębie badań nad teatrem i sztukami performatywnymi oraz samodzielnie wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych
WOT_K1_U03	Absolwent/ka potrafi wskazywać i odnajdywać odniesienia łączące szeroko pojęte badania teatrologiczne z innymi dyscyplinami nauk humanistycznych, a także wykorzystywać wiedzę z ich zakresu do celów analitycznych i interpretacyjnych związanych z przedmiotem studiów
WOT_K1_U04	Absolwent/ka potrafi rozpoznawać różne rodzaje, formy i gatunki wytworów kultury charakterystycznych dla sztuki teatru i sztuk performatywnych oraz pokrewnych dziedzin działalności artystycznej oraz dokonywać ich analizy i interpretacji, stosując w tym celu adekwatną terminologię, metody opisu oraz środki wyrazu
WOT_K1_W01	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu wybrane zagadnienia obejmujące specyfikę przedmiotową, metodologiczną i teoretyczną oraz specjalistyczną terminologię z zakresu badań nad teatrem i sztukami performatywnymi, ich usytuowanie w obrębie nauk o kulturze i religii oraz obszarze nauk humanistycznych
WOT_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu wybrane treści szczegółowe dotyczące historii teatru i dramatu, rozwoju właściwych im form gatunkowych i konwencji oraz historycznej zmienności znaczenia teatru w społeczeństwie i w obszarze sztuk